

continue to acquire new knowledge, new experience, in order to increase the efficiency of his or her own teaching activity but, at the same time, to prevent the breakdown of the established system of professional activity which inhere to pedagogues. Maintaining the creative search is fundamental, because of the application of new ideas and approaches, the improvement of existing work, because of the professional development and the growth that is a continuous process of a self-development.

Key words: continuity, professional growth, professional development, vocational and pedagogical activity, professionalism.

УДК 378.147

DOI: 10.32626/2309-9763.2018–25.178-184

Інна Синевич
Inna Synevych

КВАЗИПРОФЕСІЙНИЙ ДОСВІД: КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

QUAZI-PROFESSIONAL EXPERIENCE: CATEGORIAL ANALYSIS

У статті здійснено аналітичний огляд наукових праць із проблеми досвіду особистості. Здійснено загальнонауковий аналіз поняття “досвіду” з точки зору суспільних наук, зокрема філософії, соціології, естетики, психології та педагогіки. Розкрито поняття “квазіпрофесійного досвіду”, визначено його сутність у системі професійної підготовки майбутнього педагога.

Ключові слова: досвід, квазіпрофесійний досвід, педагог.

Педагогічна освіта в Україні спрямована на задоволення освітніх потреб, забезпечення ринку праці висококваліфікованими фахівцями та збагачення їх досвіду. Головна мета діяльності педагогічних закладів освіти – підготовка компетентного фахівця, зорієнтованого на особистісний саморозвиток, здатного здійснювати професійну діяльність, бути конкурентоспроможним фахівцем на ринку освітніх послуг.

Сучасні концепції підготовки фахівців ключову роль відводять формуванню досвіду особистої діяльності фахівця. Однією з форм організації освітньої діяльності у педагогічних закладах освіти є квазіпрофесійна діяльність, яка сприяє накопиченню квазіпрофесійного досвіду студентами вишу.

Наукове тлумачення категорії “квазіпрофесійний досвід” охоплює широке коло філософських, соціологічних, психологічних та педагогічних питань, які пов’язані з розвитком та професійним становленням особистості.

Дослідження квазіпрофесійного досвіду, на наш погляд, варто розпочати із загального аналізу поняття “досвід” та його загальнонаукового змісту.

Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує поняття “досвід”, як сукупність знань, умінь, які здобуваються в житті, на практиці. Це уся сукупність чуттєвих сприйнять, що набуваються у процесі взаємодії людини з навколишньою природою і становить основу всіх наших знань про матеріальний світ [3, с. 242]. Тобто, досвід – це знання, вміння та навички, які людина набуває у процесі соціалізації.

Наукове поняття “досвіду” багатоаспектне, оскільки охоплює коло різногалузевих проблем, які пов’язані з розвитком наукового пізнання. Ця категорія є однією з фундаментальних у філософії, соціології, психології та педагогіці.

У суспільних науках термін “досвід” нерідко вживають як характеристика діяльності суспільства, соціальної групи, окремої людини. Поняття “досвід” виражає структуру, умови реалізації способів діяльності. Вивчення досвіду необхідне для реалізації освітнього процесу та розв’язання соціально-економічних питань суспільного життя [15, с. 260].

В історії філософії поняття досвіду тривалий час залишалося проблематичним поняттям. Чимало зусиль філософи приділяли вивченню досвіду, однак і сьогодні він залишається одним із найменш висвітлених понять.

У сучасній філософії розглядають різні аспекти інтерпретації поняття “досвід”. Зокрема, змістом досвіду виділяють відчуття, яке через дію на органи чуття доводить існування зовнішніх речей (Р. Бернс, В. Войтко, М. Мінаков, А. Петровський, К. Платонов, Ю. Сенько, В. Тамарін та ін.).

Досвід у загальнофілософському плані досліджували А. Аверін, В. Брожик, В. Копнін, П. Копнін, В. Панов, С. Швирьов та ін., визначаючи його як особливу форму пізнання світу.

Значний внесок у вивченні категорії досвіду належить українським філософам, які дійшли висновку, що процес пізнання відбувається в процесі взаємодії з оточенням. А досвід, який накопичується в процесі цієї взаємодії має як суб’єктивний, так і об’єктивний характер.

Як зазначає О. Лактіонов, досвід є невід’ємною складовою буття кожної людини. Саме завдяки досвіду визначається здатність особистості адаптуватися до умов життя, які змінюються [7, с. 236].

Досвід – це форма засвоєння людиною раціональних здобутків минулої діяльності. Основою формування досвіду є суспільно-історична практика. Засвоєння і нагромадження досвіду – соціальний процес, який відбувається на основі об’єктивних законів суспільного розвитку [16, с. 236].

З точки зору соціології, досвід представлений як набуття суспільних цінностей, норм. Соціальний досвід забезпечує розвиток особистості впродовж усього життя. Він дає людині змогу проявитися як справжньому суб’єкту життєдіяльності, і має подвійне значення: як процес практичного впливу людини на соціальне середовище та як результат цього впливу у вигляді набутих знань, умінь та навичок.

Питанням формування соціального досвіду приділили особливу увагу І. Бех, Л. Божович, О. Єлькіна, І. Кон, А. Петровський, І. Стародубцева, З. Фрейд.

Соціальна природа досвіду полягає у діалектичній єдності окремого, індивідуального й колективного, особистісного та суспільного, що зумовлює об’єднувальну, розмежовуючу, зберігальну і новаторську його функції [13, с. 19].

У набутті соціального досвіду значна роль належить практичній діяльності особистості. Інтеграція індивідуальних досвідів призводить до формування суспільного досвіду. Сутнісні характеристики соціального досвіду розкрито в дослідженнях А. Сидорова, Н. Тализіної, А. Раїва. Науковці виокремлюють індивідуальний та колективний типи соціального досвіду.

Особливості індивідуального соціального досвіду обумовлюються підготовленістю особистості до самостійного соціального життя та обставин соціального простору, який опанувала людина. Специфіка колективного досвіду в меншій мірі залежить від обставин, які впливають на особистість на індивідуальному рівні; формування соціального досвіду відбувається за рахунок явищ масового впливу (звичаї, традиції, соціальні норми) [2, с. 14].

Таким чином, соціальний досвід – це результат пізнавальної і практичної діяльності особистості. Формування соціального досвіду відбувається шляхом взаємодії суспільної та індивідуальної свідомості. Досвід набувається внаслідок активності особистості шляхом власних міркувань. Разом з тим, завжди є втіленням загальнолюдського досвіду.

Саме тлумачення досвіду як особливої форми опанування світу, досвіду діяльності є фундаментальним у розкритті даного феномену.

Психологія досліджує досвід як складову структури особистості (Н. Непомнящая, К. Платонов); вивчає питання змісту і структури психічного досвіду особистості (Е. Артем’єв, Л. Воробйова, Т. Снегір’ова) [13, с. 24].

Досвід людини є специфічним матеріалом у формуванні соціально зрілої психодуховно здорової особистості. Тому цілком закономірним для психології є вивчення особистісного досвіду як найважливішого чинника людського життя. Адже досвід має вирішальне значення

у самовизначенні людини, спрямовує повсякденну поведінку, спричиняє її особистісну самодіяльність, спонукає до реалізації психодуховного потенціалу [17, с. 79].

Усі знання про світ, одержані в процесі життєдіяльності, слугують основою загального досвіду людини, визначають неповторність її реагування на ситуації чи явища. Цей досвід Л. Виготський умовно називає історичним. Досвід життєдіяльності особи в реальний час та в конкретному соціальному оточенні дослідник трактує як соціальний досвід. Він вважає, що історичний досвід є водночас і соціальним, але у вимірі історичних подій, змін і розвитку [4, с. 89].

В. Войтко, А. Запорожець, О. Лактіонов, А. Петровський, Н. Харламенкова обґрунтовують досвід як чуттєво-емпіричне пізнання дійсності, результатом якого є система здобутих знань, умінь та навичок.

Тобто, досвід – це “тканина” чуттєвих сприймань, що створюють у процесі взаємодії із природою і довкіллям, оформляють у вигляді знань про матеріалістичний і духовний світи.

Психологічний досвід є структурно-динамічним формоутворенням життєдіяльності індивіда. За своєю природою досвід є фіксованою формою життя людини.

З психологічної точки зору досвід є стійким комплексом, який синтезує не усі знання, практичні дії, а саме ті, що набули особливої значущості для людини [9, с. 39]. Тому досвід є рушійною силою саморозвитку особистості.

Досвід у психології завжди пов’язаний з минулим людини, з тим, що нею вже пережито, як наслідок її життєвої активності у різних сферах життєдіяльності. Досвід виступає як важлива складова структури особистості, а його формування як напрям особистісного становлення і розвитку.

Варто зауважити, що досвід постійно змінюється, і це впливає на роботу психіки людини, зокрема пізнавальних процесів.

Отже, психологічний досвід – це все те, що переживається людиною. Саме досвід є умовою і результатом активності особистості як суб’єкта власного розвитку.

Отже, змістова частина досвіду в психологічній конституції людини складає сукупність чуттєвих сприймань, емоційних переживань, набутих знань, умінь, що сприяють формування особистості людини.

Науковці в галузі естетики (М. Каган, З. Калницька, Л. Столович) виділяють естетичний досвід як ціннісне утворення в естетичній діяльності людини. У педагогічній інтерпретації (М. Верб, І. Зязюн, А. Комарова, Н. Крилова, С. Коновець, І. Підласий та ін.) естетичний досвід розглядають як основу емоційно-чуттєвої свідомості і ставлення особистості до мистецтва і дійсності у процесі пізнання і творчої діяльності [14, с. 137].

Проблему естетичного досвіду розкривали у своїх працях О. Баумгартена, В. Бичкова, Дж. Дьюї, Ф. Сіблі, В. Елдріча, М. Бієдслі, Х. Яуса. Будь-який досвід – це, перш за все, переживання. Тому досвід пов’язують із естетичним переживанням. Естетичний досвід учені розглядають як нашарування естетичних переживань.

Представники сучасної педагогіки розглядають естетичний досвід як основу емоційно-почуттєвої свідомості і ставлення особистості до дійсності у процесі пізнання (В. Полюдова); як результат художньо-естетичної діяльності (М. Киященко); як специфічний емоційно-почуттєвий досвід, який зумовлює ставлення людини до явищ навколишнього світу (І. Зязюн). Основними складовими естетичного досвіду І. Зязюн вважає потреби, смаки, погляди, ідеали, емоції та почуття [6, с. 47]. Естетичний досвід – підструктура особистості, що охоплює художньо-естетичні знання, вміння та навички (Т. Скорик).

Саме це дозволяє визначити художньо-естетичний досвід як сукупність художньо-естетичних знань, умінь та навичок, сформованих у результаті художньо-естетичної діяльності.

Відповідно, категорію художньо-естетичного досвіду розглядають у контексті взаємодії художнього і естетичного. Співвідношення “естетичного” і “художнього” як проблема естетики глибоко висвітлюється у роботах Ю. Борева, Г. Єрмаша, М. Кагана та ін. Категорія “художнє” виникає внаслідок розвитку мистецтва, є його поняттям, уходить до більш ширшого поняття

“естетичне”. Адже естетичний досвід є результатом будь-якої людської діяльності. Художній досвід – це особливий вид естетичного досвіду, результат художньої діяльності особистості.

У результаті естетичного виховання людиною набувається чуттєвий досвід – це сукупність сприйняття органами чуття, що набувається в процесі взаємодії людини із зовнішньою природою і становить основу всіх знань про матеріальний світ [1, с. 389]. Саме чуттєвий досвід дає змогу зрозуміти й оцінити емоційно-естетичний момент у навколишній дійсності, у різних видах діяльності.

Педагогіка, як і всі теоретичні дисципліни, вростають своїм корінням у практичний досвід. У процесі свого розвитку наука неодноразово зверталась до досвіду, збагачуючи його. Педагогічний досвід, у свою чергу, живить науку новими фактами та ідеями. Досвід дає змогу глибше проникнути в суть педагогічного явища, розкрити об’єктивні закони, яким підпорядковуються педагогічні дії, розробити ефективні моделі майбутнього педагогічного процесу, рекомендації щодо вдосконалення існуючої практики [8, с. 553].

Тому у педагогічній сфері науковці тлумачать сутність досвіду як складової культури майбутнього педагога (Л. Бабіч, М. Верб, Л. Воеводіна, Е. Карпова), його духовного потенціалу (О. Коробко, Т. Левшенко, О. Олексюк), естетико-педагогічної професіограми (С. Анічкін, Г. Корольова, Г. Петрова) як одного з основних засобів підготовки майбутнього вчителя до естетичного виховання учнів (Н. Афоніна, В. Вірчак, Н. Конишева).

Питання досвіду розкривають науковці у педагогічних працях, присвячених творчості, імprovізації, аналізу мистецьких творів, що створює міцне підґрунтя для різноманітності форм набуття професійного особистісного досвіду майбутніми педагогами-музикантами.

У роботах О. Аверіна, В. Іванова, П. Копніна розглядаються аспекти формування музично-естетичного досвіду. Досліджуючи людський досвід з боку його генезису та способів прояву, автори визначають цю категорію як особливу форму засвоєння світу, що є синтезом людської діяльності та активності.

Питанням формування музично-естетичного досвіду приділяли гідну увагу І. Зязюн, Т. Завадська, В. Орлов, О. Олексюк, Г. Падалка, К. Португалов, О. Рудницька, В. Шульгіна.

І. Зязюн визначає музично-естетичний досвід як специфічно чуттєвий досвід, що допомагає виявити, зрозуміти та оцінити естетичну своєрідність різних видів людської діяльності.

Варто уваги, на наш погляд, трактування культурного досвіду В. Масловою, яка пояснює окреслену категорію як результат діяльності людини, як сукупність знань, моралі, мистецтва, законів, звичаїв. Культурний досвід не може існувати поза межами діяльності людини. Адже саме людська діяльність спричинила виникнення культури. Мистецтво ж виступає засобом матеріалізації досвіду людини в художньо-образній сфері, є дієвим чинником багатогранного та цілісного розвитку особистості, що сприяє також формуванню особистісного досвіду.

Дослідження особистісного досвіду, в першу чергу, пов’язані із теоретичними основами формування індивідуального досвіду (Є. Артем’ва, Т. Буякас, О. Лактіонов, Н. Суркова), сутність досвіду як складової розвитку особистості (Р. Бернс, І. Бех, Л. Виготський, В. Войтко, К. Платонов, С. Рубінштейн, Ю. Сенько та ін.). Учені пояснюють поняття життєвого досвіду як складну систему, що включає в себе знання, вміння, навички (К. Платонов); як діяльність, представлену у свідомості людини (О. Турчинов); як упорядковані у свідомості образи пережитих подій (А. Кронік, Н. Чепелева, О. Зарецька).

Так, О. Лактіонов визначає особистісний досвід як сукупність стійких оцінок на основі сформованої системи інтерпретацій, підкреслює ціннісну природу досвіду індивідуально своєрідну для кожного суб’єкта.

Особистісний досвід – це вияв особливого способу буття людини, що свідчить про зрілий рівень її соціального, морального, духовного розвитку. Досвід є своєрідним синтезом знань, умінь і навичок, які особистість набуває у різних видах діяльності, при взаємодії з іншими людьми; результатом освітнього процесу та виявом набутих досягнень особистості (Б. Коссов).

Особистісний досвід є складовою життєвого і визначає рівень становлення та розвитку особистості; віддзеркалює особистісний спосіб буття людини.

Найбільш поширеним є поняття педагогічного досвіду. У сучасній педагогіці немає однозначного підходу до визначення поняття “педагогічний досвід”, тому розглядають різні аспекти його інтерпретації. Під поняттям педагогічний досвід слід розуміти сукупність знань і навичок, набутих на основі й у процесі безпосередньої педагогічної діяльності. Це форма засвоєння педагогом раціональних здобутків минулої педагогічної діяльності [5, с. 102]. Це високе мистецтво виховання і навчання, що постійно вдосконалюється, доступне кожному вчителю.

На важливу роль педагогічного досвіду вказували А. Макаренко, В. Сухомлинський, К. Ушинський, які трактували його як джерело розвитку педагогічної науки та рівень професійної майстерності вчителя.

Аналіз педагогічного досвіду дає змогу визначити його як явище, що має зовнішні (тематика, обсяг, характеристика за кількістю авторів) і внутрішні ознаки. Внутрішні ознаки педагогічного досвіду характеризуються рівнем педагогічних знань, умінь і навичок, розвитком педагогічної свідомості, які обумовлюють способи педагогічного впливу на учнів і, врешті, результати цього впливу – якість їх навчання і виховання. На основі рівня педагогічних знань, умінь і навичок науковці поділяють педагогічний досвід на окремі групи, як-от: недостатній, масовий, передовий, позитивний, ефективний, неефективний, раціональний, нераціональний, негативний.

С. Палчевський тлумачить недостатній педагогічний досвід як той, який ще не оформився у систему, носить фрагментарний характер, у зв'язку з чим потребує подальших напрацювань.

Більш загальним є масовий досвід, який властивий для основної маси вчителів і, хоч забезпечує в основному виконання вимог освітніх програм, але потребує оновлення на основі останніх досягнень педагогічної науки і практики [11, с. 491].

Особливу групу складає передовий педагогічний досвід. Питання вивчення передового педагогічного досвіду неодноразово порушувались у працях Ю. Бабанського, В. Бондаря, А. Вихруща, Л. Даниленко, Г. Данилової, І. Жерносека, І. Зязюна, М. Красовицького, С. Крисюка, В. Олійника, В. Павлютенкова, М. Поташника, Н. Протасової, В. Руссола, О. Савченко, С. Скаткіна, А. Худомінського, М. Ярмаченка та інших.

Передовий педагогічний досвід збагачує практику навчання й виховання, сприяє розвитку педагогічної думки і служить найбільш вірним і надійним критерієм істинності вироблених педагогікою теоретичних положень, принципів, правил, методів і організаційних форм навчання та виховання підростаючого покоління. Адже, за Л. Набокою, передовий педагогічний досвід – система творчої, оптимальної професійної діяльності педагога з елементами новизни, яка дає стабільні позитивні результати в удосконаленні освітнього процесу [10, с. 75].

Передовий педагогічний досвід – це висока майстерність учителя і високі педагогічні результати. У ньому творчо відбиваються досягнення педагогічної науки, реалізуються виявлені закономірності, синтезуючись з особистим досвідом педагога.

Отже з огляду на це вважаємо, що передовий педагогічний досвід – результат творчої праці вчителя, який сприяє підвищенню ефективності навчання та виховання школярів.

Варто зауважити, що досвід, який набувається фахівцем у процесі педагогічної діяльності і лежить в основі професіоналізму дослідника визначають як професійний досвід.

Професійний досвід – це система, яка виступає як сукупність способів, прийомів і правил розв'язання завдань та дає змогу майбутньому педагогові реалізувати свої творчі можливості.

Професійний досвід формуються в процесі навчання та у професійній діяльності. Виходячи з умов, у яких формується професійний досвід, І. Лялюк виокремлює такі його компоненти: ментальний (регулює весь досвід і психічне життя людини), соціальний (досвід співробітництва) та особистісний досвід.

Отже, професійний досвід – це система професійних знань, умінь та навичок, способів педагогічної діяльності, здобутих у процесі практичної освітньої діяльності.

У межах професійної діяльності педагогів відбувається формування професійно-особистісного досвіду, який дає змогу майбутнім фахівцям усвідомити себе, як професіонала.

На формування професійно-особистісного досвіду впливають теорія, практика і наукова інформація. Саме теоретичні знання та багатогранність практики, якими оволодівають студенти, сприяють їхньому усвідомленню набутого професійно-особистісного досвіду. Завдяки цим знанням забезпечується цілісність й гармонійність досвіду, зв'язок професійного досвіду з особистісним [12, с. 133].

Процес підготовки майбутніх учителів, зокрема й педагогів-музикантів, – це набуття досвіду гнучкої та адекватної поведінки з учнями В. Зінченко слушно зазначає, що “однією з особливостей сучасної вищої педагогічної освіти є створення передумов, які б дозволили студентів – майбутньому фахівцеві-музиканту – перейти від навчання до професійної діяльності”. Це можливе лише за умови наближення навчання у закладі вищої світи до реальної професійної діяльності. Мова йде про формування квазіпрофесійного досвіду студентів шляхом їх квазіпрофесійної діяльності в освітньому процесі.

Формування квазіпрофесійного досвіду здійснюють у процесі квазіпрофесійної підготовки, яка являє собою трансформацію змісту та форм освітньої діяльності. Процес формування квазіпрофесійного досвіду є певним перехідним етапом між навчальною і трудовою професійною діяльністю, оскільки, налаштовує студентів на цілепокладання, аналіз та оцінку проблемних ситуацій, самооцінку та саморефлексію власної професійної активності, конструювання моделей взаємодії з учнями, колегами, керівниками у фаховому контексті. Набуття квазіпрофесійного досвіду перебудовує ціннісно-сміслові координати життєвого світу людини, які визначають ступінь відповідності людини і професії, сприяє становлення студента як фахівця.

Отже, проведений загальнонауковий аналіз засвідчив, що квазіпрофесійний досвід – це унікальна сукупність особистісних, професійних знань, умінь та навичок, результат творчої діяльності майбутнього фахівця, розвиток його педагогічної свідомості, спрямовані на вирішення актуальних завдань навчання та виховання. Квазіпрофесійний досвід є основою формування професіоналізму майбутнього педагога. Здійснений аналіз є фундаментальним у подальших дослідження квазіпрофесійного досвіду майбутніх педагогів.

Список використаних джерел

1. Академічний тлумачний словник: Словник української мови: в 11 томах. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Том 11, 1980., с. 389.
2. Бутриновська У. П. Теоретичні підходи до вивчення соціального досвіду // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2015. Вип. 20. С. 10–18.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2001. 1440 с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
5. Выготский Л.С. Собрание сочинений: в 6 т. – М. : Педагогика, 1983. Т.5. 321 с.
6. Зязюн І.А. Естетичний досвід особи: формування і сфери вияву. Київ : Вища школа. Видавництво при Київ. ун-ті, 1976. 174 с.
7. Лактионов А.Н. Координаты индивидуального опыта. Харьков : Бизнес Информ, 1998. 492 с.
8. Максимюк С.П. Педагогіка : Освітній посібник. Київ : Кондор, 2009. 670 с.
9. Маслоу А.Г. Мотивация и личность. СПб. : Питер, 2003. 351 с.
10. Набока Л.Я. Професійна підготовка методистів до інноваційної освітньої діяльності: андрагогічний підхід // Освіта на Луганщині. 2008. № 2. С. 75–79.
11. Палчевський С.С. Педагогіка : Навч. посіб. 2-е вид. Київ : Каравела, 2008. 496 с.
12. Попович Н.М. Зміст і структура професійно-особистісного досвіду // Педагогічна освіта: теорія і практика. Випуск 12. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г. 2012. С. 130–135.

13. Попович Н.М. Професійно-особистісний досвід у структурі підготовки майбутнього вчителя музики: наук. монографія. Київ : НАКККиМ, 2013. 360 с.
14. Сотська Г.І. Естетичний досвід викладача образотворчого мистецтва: передумови розвитку // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент: зб. наук. пр. Вип. 9; гол. ред. В.Ф. Орлов. Київ, Вид-во ТОВ “Тонар”, 2014. С. 136–149.
15. Ред. колегія: В.П. Андрущенко, В.С. Бакіров, М.І. Бойченко, В.І. Волович, Л.В. Губерський та ін. Філософський словник соціальних термінів. Видання третє, доповнене. Харків : “Р.І.Ф.”, 2005. 672 с.
16. Філософський словник За редакцією В.І. Шинкарука. 2 вид., переробл. і доповн. Київ : Головна редакція української радянської енциклопедії, 1986. 800 с.
17. Фурман А.А. Концепт досвіду в індивідуальній психології Альфреда Адлера // Психологія і суспільство. 2012. № 3. С. 78–94.

In the article the analytical review of scientific works concerning problems of personality's experience has been carried out. Modern concepts of training professionals assign a key role to formation of experience of specialist's personal activity. Quazi-professional activity which contributes to the accumulation of quazi-professional experience of students is one of the forms of organization of educational activity in pedagogical educational institutions. General analysis of the 'experience' concept in terms of Social sciences has been carried out. Scientific interpretation of "quazi-professional experience" category covers a wide range of philosophical, sociological, psychological and pedagogical issues related to development and professional formation of personality. "Experience" concept is a diverse one as it covers a range of multifunctional problems connected with the development of scientific knowledge. In Social sciences "experience" concept is not rarely used as characteristics of activity of society, social group, an individual. Learning experience is necessary for realization of educational process and solving socio-economic issues of public life. The concept of "quazi-professional experience" is discovered, its essence in the system of professional training of future teacher is determined. Quazi-professional experience is the basis of formation of future teacher's professionalism. This is a unique complex of personality, professional knowledge, abilities and skills, a result of future specialists' creative activity, development of their pedagogical consciousness which are aimed at solving urgent tasks of teaching and education. The carried out analysis is the fundamental in further researches of quazi-professional experience of future teachers.

Key words: experience, quazi-professional experience, teacher.

УДК 378.046

DOI: 10.32626/2309-9763.2018–25.184-191

Надія Чабанович
Nadiia Chabanovych

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-АНЕСТЕЗІОЛОГІВ В УКРАЇНІ

ORGANIZATION OF PROFESSIONAL PREPARATION OF DOCTORS-ANESTHESIOLOGISTS IN UKRAINE

В умовах формування єдиного світового освітнього простору необхідною умовою професійної підготовки майбутніх лікарів-анестезіологів України є орієнтація на світовий досвід підготовки майбутніх лікарів, його компаративний аналіз та творче використання інноваційних ідей в освітньому процесі.

Ключові слова: лікар-анестезіолог, професійна підготовка, організація, безперервна освіта, Україна.